

Báo cáo của Tổng Thư Ký Liên Hiệp Quốc về Hăm Doạ và Trả Thù, ngày 9 tháng 9, 2019

Lời Giải Thích: Dưới đây là bản dịch Việt ngữ phân liên quan đến Việt Nam, gồm có: Đoạn 83 - 84 của bản báo cáo, Đoạn 118 - 125 của Phụ Đính I gồm thông tin chi tiết, Đoạn 110 - 113 thuộc Phụ Đính II gồm những trường hợp có thông tin bổ sung sau khi Việt Nam trả lời.

Báo Cáo

83. Được biết, vào tháng 2 năm 2019, bà Nguyễn Thị Kim Thanh đã phải đối mặt với sự tra vấn của cảnh sát và bị tịch thu hộ chiếu khi bà trở về Việt Nam, sau khi bà tham gia phiên kiểm điểm định kỳ phổ quát tại Geneva vào tháng 1 năm 2019, nơi bà tới để vận động trả tự do cho chồng, ông Trương Minh Đức. Hơn nữa, vào tháng 3 năm 2019, bà Bùi Thị Kim Phượng đã bị cấm xuất cảnh khi bà dự định đến Geneva để vận động sự quan tâm của Ủy ban Nhân quyền LHQ cho trường hợp của chồng bà, ông Nguyễn Bắc Truyền, một người bảo vệ nhân quyền đã phải đối mặt với sự trả thù sau chuyến thăm năm 2014 của Báo cáo viên đặc biệt về Tự do Tôn giáo hay Niềm tin. Vào ngày 25 tháng 3 năm 2019, Ủy ban Nhân quyền bày tỏ lo ngại về các cuộc trả thù đối với những người bảo vệ nhân quyền ở Việt Nam.

84. Vào ngày 26 tháng 9 năm 2018, ông Nguyễn Văn Ân, một tín đồ Công giáo của giáo xứ Kê Gai, đã được thông báo về lệnh bắt giữ vì liên quan đến việc thu thập tài liệu và làm chứng về các vi phạm nhân quyền và báo cáo với Liên Hợp Quốc. Ông Nguyễn Văn Ân và gia đình đã rời khỏi đất nước. Phụ lục II chứa các cáo buộc liên tục về sự trả thù nhắm vào ông Nguyễn Bắc Truyền và chống lại các tác nhân xã hội dân sự khi họ tham dự một sự kiện trong khu vực mà có sự tham gia của Báo cáo viên đặc biệt về Tự do Tôn giáo hay Niềm tin. Vào ngày 26 tháng 6 năm 2019, Chính phủ đã trả lời.

Phụ Đính I

110. Trường hợp của ông Nguyễn Bắc Truyền đã được đưa vào báo cáo năm 2016 của Tổng thư ký (A/HRC/30/29, đoạn 42) do bị bắt giữ, biệt giam và buộc tội, được cho là để trả thù việc ông hỗ trợ chuyến thăm năm 2014 của Báo cáo viên đặc biệt về Tự do Tôn giáo hay Niềm tin. Ông Nguyễn Bắc Truyền đã từng là chủ đề của một số văn thư theo thủ tục đặc biệt (VNM 4/2014; VNM 11/2014; VNM 8/2016; VNM 6/2017). Ông hiện đang thụ án 11 năm tù giam tại nhà tù An Điền, tỉnh Quảng Nam, cách quê nhà 1.600 km. Chính phủ đã trả lời các cáo buộc vào tháng 6 năm 2014, tháng 3 năm 2015, tháng 1 năm 2017 và tháng 1 năm 2018. Ông Nguyễn Bắc Truyền đã gửi đơn thỉnh cầu vào ngày 11 tháng 2 năm 2019 yêu cầu được chuyển đến một nhà tù gần Thành phố Hồ Chí Minh để gia đình và luật sư có thể thăm gặp, và vào ngày 12 tháng 3 năm 2019 yêu cầu của ông đã bị từ chối. Ông cũng bị ngăn cản việc nhận thư hỗ trợ từ các tổ chức quốc tế. Một quốc gia thành viên đã yêu cầu trả tự do ngay lập tức cho ông Truyền trong phiên Kiểm điểm định kỳ phổ quát UPR của Việt Nam vào tháng 1 năm 2019 (A/HRC/41/7, đoạn 38.145).

111. Các giới chức hữu trách về thủ tục đặc biệt đã bày tỏ mối quan ngại sâu sắc về việc theo dõi, đe dọa và cấm xuất cảnh đối với những người bảo vệ nhân quyền và một số thành viên của cộng đồng tôn giáo độc lập vì sự hợp tác của họ với Báo cáo viên đặc biệt về tự do tôn giáo trong chuyến thăm Việt Nam vào tháng 7 năm 2014 (VNM 11/2014). Bất chấp những lo ngại được nêu ra trong và sau chuyến thăm, 61 cá nhân và các nhóm được báo cáo vẫn tiếp tục đối mặt với những hạn chế nghiêm trọng trong việc chia sẻ thông tin và gặp gỡ các chuyên gia và nhân viên Liên Hợp Quốc.

112. Một số đại diện của xã hội dân sự, các nhà bảo vệ nhân quyền và các tổ chức tôn giáo được báo cáo là đã phải đối mặt với các hành động trả thù sau khi tham dự Hội nghị Tự do Tôn giáo hay Niềm tin khu vực Đông Nam Á ở Bangkok, bao gồm sự tham gia của Báo cáo viên Đặc biệt của Liên Hợp Quốc về tự do Tôn giáo hay Niềm tin. Trong số 28 tham dự viên được mời từ Việt Nam, 2 người đã nhận được cảnh báo của công an không cho tham dự hội nghị, 5 người bị ngăn không cho rời khỏi Việt Nam tại các trạm kiểm soát biên giới hoặc tại sân bay, 2 người đã bị giam giữ và thẩm vấn tại sân bay, tịch thu hộ chiếu và điện thoại di động, và 8 người đã bị triệu tập đến đồn cảnh sát hoặc được cảnh sát đến nhà để thẩm vấn về việc họ tham gia hội nghị. Ngoài ra, cảnh sát đã quấy rối các thành viên gia đình của 3 tham dự viên khi họ đang dự hội nghị.

113. Vào ngày 26 tháng 6 năm 2019, Chính phủ đã trả lời các cáo buộc. Liên quan đến trường hợp của ông Nguyễn Bắc Truyền, Chính phủ trình bày rằng ông Truyền đã tham gia thành lập một tổ chức nhằm lật đổ Nhà nước và ông bị kết án vì những hành vi vi phạm pháp luật chứ không phải vì bị trả thù sau chuyến thăm của Báo cáo viên đặc biệt năm 2014. Chính phủ nói rằng ông Truyền hiện đang bị giam tại nhà tù An Điem, sức khỏe bình thường, được chăm sóc sức khỏe, gia đình được phép thăm gặp và được nhận thư từ. Câu trả lời cho biết rằng yêu cầu chuyển trại của ông ta không thể được xem xét. Liên quan đến các đại diện xã hội dân sự đã tham dự hoặc định tham dự Hội nghị Tự do Tôn giáo hay Niềm tin Đông Nam Á 2018, Chính phủ tuyên bố rằng các cáo buộc là sai sự thật, và chính quyền không đe dọa hay sách nhiễu bất kỳ cá nhân nào vì họ tham dự một sự kiện quốc tế.

118. Vào tháng 8 năm 2018, bốn Báo cáo viên đặc biệt đã bày tỏ lo ngại về các cáo buộc tra tấn, thẩm vấn các hoạt động tôn giáo và sử dụng phương tiện truyền thông xã hội, cũng như can thiệp việc báo cáo với các tổ chức nhân quyền quốc tế, liên quan đến ông Y Than Buon Dap, Ông Y Bhuar Bdap, Ông Ciêu Bkrông, Ông Y Khen Nie và Ông Y Krit Bdap (VNM 9/2018). Vào ngày 25 tháng 4 năm 2019, Chính phủ đã trả lời, tuyên bố rằng các cá nhân đã phổ biến thông tin xuyên tạc về các chính sách của Nhà nước liên quan đến các dân tộc thiểu số để đánh lừa người dân địa phương và phỉ báng Nhà nước bằng cách dựng lên những câu chuyện về sự vi phạm của Chính phủ về quyền của các nhóm tôn giáo và dân tộc thiểu số.

119. Theo như được báo cáo, vào tháng 2 năm 2019, bà Nguyễn Thị Kim Thanh đã phải đối mặt với những hành động trả thù sau khi tham gia Phiên Kiểm điểm định kỳ phổ quát UPR tại Geneva vào ngày 21 tháng 1 năm 2019, nơi bà gặp nhân viên Liên Hợp Quốc đề vận động việc trả tự do cho chồng bà, tù nhân lương tâm Trương Minh Đức, người đã là chủ đề của một công văn theo thủ tục đặc biệt vào tháng 9 năm 2017 (VNM 6/2017). Hình ảnh của các cuộc họp này đã được đăng trên Facebook. Khi trở về Việt Nam, đến sân bay tại Thành phố Hồ Chí Minh vào ngày 21 tháng 2 năm 2019, bà đã bị lực lượng an ninh bắt giữ, thẩm vấn về các cuộc gặp với Liên Hợp Quốc. Bà Nguyễn Thị Kim Thanh được thông báo rằng bà được đưa vào danh sách

những cá nhân bị cấm xuất cảnh vì lý do an ninh quốc gia, hộ chiếu của bà bị tịch thu và trường hợp của bà được chuyển đến Cục Xuất nhập cảnh. Bà được yêu cầu ký vào một bản lưu chính thức về các chỉ thị này.

120. Theo như được báo cáo, vào tháng 3 năm 2019, bà Bùi Thị Kim Phượng đối mặt với lệnh cấm đi lại khi bà dự định đến Geneva để vận động sự quan tâm của Ủy ban Nhân quyền cho trường hợp của chồng bà, ông Nguyễn Bắc Truyền, một người bảo vệ nhân quyền và tín đồ Phật giáo Hòa Hảo độc lập phải đối mặt những hành động trả thù sau chuyến thăm năm 2014 của Báo cáo viên đặc biệt về tự do tôn giáo hay Niềm tin (xem Phụ lục II). Vào ngày 7 tháng 3 năm 2019, vài ngày trước khi Việt Nam được kiểm điểm tại Ủy ban trong phiên thứ 125, bà Bùi Thị Kim Phượng đã bị giam giữ và thẩm vấn tại sân bay quốc tế Tân Sơn Nhất ở thành phố Hồ Chí Minh và bị cấm xuất cảnh đi châu Âu để gặp gỡ các quan chức Liên Hợp Quốc và chính phủ Liên Âu nhằm vận động việc trả tự do cho chồng bà. Các nhà chức trách đã viện dẫn lý do an ninh cho lệnh cấm xuất cảnh đối với bà Bùi Thị Kim Phượng.

121. Vào ngày 26 tháng 9 năm 2018, ông Nguyễn Văn Ân, một tín đồ Công giáo từ Giáo xứ Kê Gai, đã được thông báo về lệnh bắt giữ vì đã ghi lại một vụ bạo lực xảy ra vào tháng 12 năm 2017 liên quan đến các thành viên của Hội Cờ Đỏ và đã báo cáo sự việc này với Báo cáo viên đặc biệt về Tự do Tôn giáo hay Niềm tin vào tháng 2 năm 2018. Ông Nguyễn Văn Ân cũng là nhân chứng chính thức cho chính phủ về vụ việc, nhưng sau đó đã bị bách hại vì vai trò nhân chứng của mình. Ông đã nhận được 4 lệnh triệu tập và bị cáo buộc là đã “giữ người bất hợp pháp”. Theo báo cáo, gia đình ông đã bị sách nhiễu bởi công an. Do những sự việc này, ông Nguyễn Văn Ân và gia đình đã rời khỏi đất nước.

122. Vào tháng 3 năm 2019, Ủy ban Nhân quyền bày tỏ lo ngại với quốc gia thành viên về các trường hợp trả thù, bao gồm việc tiếp cận Liên Hợp Quốc. Ủy ban khuyến cáo Quốc gia thành viên cho phép những người bảo vệ nhân quyền có được phạm vi cần thiết để thực hiện các hoạt động của họ, bao gồm tiếp cận Liên Hợp Quốc, mà không sợ bị hạn chế hoặc trả thù. Ủy ban cũng bày tỏ lo ngại rằng các thành viên của các cộng đồng tôn giáo và các nhà lãnh đạo của họ phải đối mặt với sự theo dõi, quấy rối, đe dọa và tấn công vật lý dẫn đến cái chết, và bị quấy rầy bởi sự can dự của các tác nhân phi Nhà nước, như Hội Cờ Đỏ, vào việc kích động sự phân biệt đối xử tôn giáo cũng như các hành vi bạo lực

123. Ngày 26 tháng 6 năm 2019, Chính phủ đã trả lời các cáo buộc. Liên quan đến trường hợp của bà Nguyễn Thị Kim Thanh và bà Bùi Thị Kim Phượng, Chính phủ tuyên bố, cáo buộc nói rằng các cơ quan chức năng đã “đe dọa” hoặc “ngăn chặn quyền đi lại” là sai sự thật và tuyên bố rằng việc tổng hợp và soạn thảo các báo cáo liên quan đến UPR và Công ước quốc tế về các quyền Dân sự và Chính trị (ICCPR) được thực hiện một cách cởi mở, minh bạch và bao quát. Liên quan đến trường hợp của ông Nguyễn Văn Ân, Chính phủ nói rằng những tuyên bố về các mối đe dọa đối với ông và gia đình ông là không chính đáng. Chính phủ tuyên bố rằng không có Hội Cờ Đỏ nào trong nước và khi căng thẳng giữa những tín đồ Công giáo và cư dân địa phương nổ ra vào tháng 12 năm 2017, chính quyền đã triệu tập cả hai nhóm để yêu cầu không tham gia vào các hành vi gây rối trật tự xã hội và an ninh ở địa phương.

Phụ Đính II

110. Trường hợp của ông Nguyễn Bắc Truyền được đưa vào bản báo cáo của Tổng Thư Ký Liên Hợp Quốc (A/HRC/30/29, trang 42) vì sự bắt giữ, biệt giam và kết án ông ấy vì công tác hỗ trợ của ông trong chuyến thăm của Báo cáo viên Đặc biệt về quyền tự do tôn giáo hay niềm tin tới Việt Nam. Ông Nguyễn Bắc Truyền là chủ đề của một số văn thư theo thủ tục đặc biệt (VNM 4/2014; VNM 11/2014; VNM 8/2016; VNM 6/2017). Ông đang chịu án tù 11 năm tại trại giam An Điem, tỉnh Quảng Nam, cách quê nhà 1,600 cây số. Chính quyền đã trả lời những cáo buộc vào tháng Sáu năm 2014, tháng Ba năm 2015, tháng Một năm 2017 và tháng Một năm 2018. Theo báo cáo, ông Nguyễn Bắc Truyền đã bày tỏ yêu cầu được chuyển tới một trại giam gần thành phố Hồ Chí Minh để thuận tiện cho gia đình và luật sư thăm viếng. Tuy nhiên, vào ngày 12 tháng Ba năm 2019, chính quyền đã khước từ yêu cầu này. Cũng theo báo cáo, Ông cũng đã không được nhận những lá thư mà các tổ chức quốc tế gửi tới ông. Một Quốc gia thành viên đã yêu cầu phải thả ngay ông Nguyễn Bắc Truyền trong kỳ Kiểm Điểm Phổ Quát của Việt Nam vào tháng Một 2019 (A/HRC/41/7, trang 38.145)

111. Giới chức hữu trách của các thủ tục đặc biệt bày tỏ mối quan ngại sâu sắc về tình trạng theo dõi, đe dọa và cấm xuất cảnh đối với những người bảo vệ nhân quyền và một số thành viên từ các cộng đoàn tôn giáo độc lập vì sự hợp tác của họ với Báo cáo viên Đặc biệt về Quyền tự do tôn giáo hay niềm tin trong chuyến thăm Việt Nam vào tháng Bảy năm 2014 (VNM/11/2014). Mặc dù những mối quan tâm đã được bày tỏ, theo báo cáo cá nhân và nhóm tiếp tục bị hạn chế nghiêm trọng về chia sẻ thông tin và gặp gỡ các chuyên gia và nhân viên của Liên Hợp Quốc.

112. Theo như được báo cáo, một số đại diện của xã hội dân sự, nhà bảo vệ nhân quyền và các tổ chức tôn giáo đã bị trả thù sau khi tham gia Hội nghị Tôn giáo và Tín ngưỡng ở Đông Nam Á được các tổ chức phi chính phủ tổ chức ở Bangkok vào tháng Tám, năm 2018, qua đó có phần tiếp cận với Báo cáo viên đặc biệt của LHQ về quyền tự do tôn giáo hay niềm tin. Trong 28 người Việt Nam vận động cho tự do tôn giáo được mời, có 2 người đã nhận được cảnh báo không được tham dự hội nghị từ công an; 5 người bị ngăn chặn xuất cảnh từ các chốt biên giới hoặc tại sân bay, 2 người giữ và thẩm vấn tại sân bay và bị tịch thu điện thoại và hộ chiếu; 8 người tham dự bị triệu tới đồn công an hoặc bị công an đến nhà thẩm vấn sau khi tham gia hội nghị. Thêm vào đó, công an đã quấy nhiễu các thành viên trong gia đình của 3 người tham gia trong khi họ đang tham dự hội nghị.

113. Vào ngày 26 tháng Sáu năm 2019, chính quyền Việt Nam đã trả lời những cáo buộc trên. Liên quan tới tình trạng của ông Nguyễn Bắc Truyền, chính quyền lập luận rằng ông Truyền đã tham gia và thành lập tổ chức nhằm lật đổ chính quyền và bị kết án vì có hành động phạm pháp, không phải vì bị trả thù sau chuyến thăm của Báo cáo viên Đặc biệt. Chính quyền cho biết ông Truyền đang bị giam tại trại giam An Điem, sức khỏe ổn định và đã được tiếp cận chăm sóc y tế, được gia đình thăm viếng và được nhận thư. Câu trả lời cũng thông báo rằng yêu cầu chuyển trại giam của ông không thể được cứu xét. Liên quan tới các đại diện xã hội dân sự đã tham gia hoặc bị cấm tham gia Hội nghị, chính quyền Việt Nam cho rằng những cáo buộc trên là không đúng, chính quyền không hề đe dọa hay quấy rối bất cứ cá nhân nào bởi vì họ tham dự các hội thảo quốc tế.